НАРОДНИ БРОЈ 9.

„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку, уторком на по табака.

Цена је за Аустро-Угарску:
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.

За Србију:
на четврт год. 3 дин., на пе год. 16 дин.

Народни бројеви од петка, нарочито за шире народне кругове уређени, могу засебно да се претплате, а цена им је:
на 1 месец . . . . . 25 нов.
на четврт године . . . . . 75 нов.

ЗАСТАВА.

За ОГЛАСЕ плаћа се по 6 новч. од сваке врсте сваких ситних слова; за жиг се плаћа по 30 нов. сваки пут.
За „Приповедање“ плаћа се 20 нов. од врсте.

ДОПИСИ шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ.“

Уредништво и администрација „Заставе“ налази се у кући г. Ст. Јеротића, главна улица

НЕПОЛАЂЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСЕ не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 нов.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ.

БРОЈ 31. У НОВОМ САДУ У ПЕТАК 27. ФЕБРУАРА 1898. ГОДИНА XXXIII.

Нова влада — старе тешкоће.

У сродству смо с њоме — Аустријом. Судбина је тако одредила, да живимо једно с другим, Угарска с Аустријом, баш као оно муж и жена. Па с тога нас се и тичу догађаји, што се тамо развијају; тичу нас се више, него иког другог ван Аустрије. Али ми понаособ нисмо само грађани Угарске, него и Срби, Словени, па као таквих нас се још више тичу догађаји у Аустрији, јер у њој имамо скоро 14 милијуна словенских нам суплеменика, чија нас судбина мора занимати, за чији живот и опстанак, ужитак и права, морамо водити донекле бригу.

Од давнашњег већ времена, јако је отело маха у Аустрији немачко племе и ако је у знатној мањини према словенском. Овој надмоћи немачкој давало се често и одвише маха одунд одозгоре, од царских бечких влада. Немци су се дуго, врло дуго напуштали, годило им се и ласкало, док се словенско племе међу тим непрестано „прикивало уз зид“, потискивало и угњетавало.

Но као што свугде притиснуто јаче све на више скаче, тако је то морало најзад да се догоди и у Аустрији. Словенско племе је трпело и сносило гоњења свакојака, док му најзад дође у подгрлац душа, те се оно прену и завика јуначкијем гласом, да више трпети гоњења и притиска неће, да хоће да је у својој земљи и држави пуноправно и слободно, баш као и оно немачко.

И зачe се борба јака, борба на живот и смрт. Врхунац те борбе међу Словенима и Немцима у Аустрији постигнут је баш у ове дане. И онако охоли Немци, научени да рачунају на помоћ одунд одозгоре, распалише се, те ни да чују за каква права словенски им суграђана. Али због тога не малакса снага словенске нам браће. Свесни својих права, Словени, нарочито Чеси, одупреше се навали немачкој и одлучним гласом затражише остварење својих праведних захтева. И разви се, као што рекосмо, борба на живот и смрт. Грађани једне и исте земље љуто се завадише, да већ скоро дође до тога, међу собом да с покољу ножем.

И поред овакве жестоке борбе Словена и Немаца, они одозгоре још никако да се смисле и умудре, те да енергичним и паметним путем изравнају противности, да се отклони постојеће зло, незадовољство са обе стране, раздор и свађа међу Словенима и Немцима. Доводише се људи на владу, који нит имађаху спреме и способности нит воље и одлучности, да створе нешто, што би стално ујамчило мир и ред у земљи, повољан развитак и напредак у појединим гранама народна живота. Довео се гроф Бадени, овај пао родио се Гауч. Људи без велика дара, без успешна политичка рада у прошлости, људи без уважености и сваког ауторитета.

Па кад се тако ради, је ли онда чудо, што немирно стање јоште траје у Аустрији, што се замршени и заплетени догађаји још више завезују, што борба међу грађанима Словенима и грађанима Немцима још и данас траје жешће него игда, што земља и народ троши снагу у међусобној борби, а све гране привредна и просветна живота назадују уместо да напредују. Влада за владом пада а положај политички све гори и гори, тежи и тежи.

Оно што се унапред знало, да Гаучов кабинет неће дуга живота бити, наступило је ових дана Гауч је пао, јер није знао, није умео, није могао да се одржи у положају у ком се нашао. Да удовољи и Чесима и Немцима, да умири и једне и друге, сазивао их је на договоре, договарао се и удешавао, како би злу доскочио. И најзад изиђоше у званичном листу нове наредбе о језицима за Ческу и Моравску али те наредбе не изиђоше да задовоље ни Чехе ни Немце — него да сруше Гауча

Дошао је на владу нов човек — гроф. Тун. Дошао је нов човек, али су остале старе тешкоће. Кажу, да се гроф Тун може поносити, што му је пошло за руком, да у свој кабинет уведе заступнике две давнашње противничке струје, левице и деснице, али се додаје да за то он ипак неће моћи да створи политику, којом би угодно како умереним Немцима, тамо и Младо-Чесима, а о радикалнијим странкама, да се и не говори, јер ове већ унапред објавише рат новом кабинету.

Према томе министарство грофа Туна, наилази одма на почетку на тешкоће, које се тешком муком савлађују, Шта ће пак и како ће да почне и продужи свој рад ново министарство грофа Туна, о томе се данас још не зна ни у самој Аустрији. И тамо се то тек нагађа. Међу тим се гроф Тун црта као силовит, самовољан и јогунаст човек, баш као што је по прилици и наш барон Банфи. Хоће ли му тек те особине помоћи, да реши и расчисти заплетена политичка питања и мутно политичко обзорје по пољу живота аустријских народа — сумњамо, а недалека будућност ће показати, да је наша сумња оправдана. Јер сила, самовоља и јогунство ту не помаже, него ум, разум и одлучна воља мудра и тактична државника.

—в—

Нови Сад, 26. фебруара.

Плод денунцијације. Дакле једва је једном плодом уродило семе, које су одавно сејали што подмукло што јавно — усмено и преко неких српских листова. Још док је постојао одбор за „Братство“, који је ставио себи у дужност, да се наш народ достојно одужи Милетићу, растуривале су се разне денунцајације о раду одборову и о сакупљеном новцу за народни дар. Потказивачи су се злурадо смешкали и говорили силницима и власницима: „Само нека купе, и нека скупе што више; све то они купе за вас, и једног дана, када буде све скупљено, а ви ћете то лепо покупити.“ — И одбор је заиста морао бити на опрезу те да употреби сву пажњу, да га једног лепог дана не изненаде конфискованьем скупљенога новца, па је према том удешавао свој рад.

Доцније, када је изишао позив одборов, да сви деоничари, који не пристају да им се деонице претворе у прилоге за дар, могу своје уплате без одбитка натраг добити, и када је одбор заиста вратио свима који су искали своје уплате и издао свој опширан и исцрпан извештај о раду и тачне рачуне о сакупљеном новцу, — онда су за дуго занемели сви подмукли и јавни клеветници.

Но денунцијанте је ипак пекло, што им није испало за руком како су мислили, и сада су поново од неког доба почели своја подметања и потказивања. И једва се изчаурило нешто из свега овог дошаптавања:

Ових дана је новосадски судбени сто разаслао свој тридесеторици чланова одбора „Братства“ притужбу новосадског сиротињског стола, којом се тражи да одбор онај сакупљени народни дар Милетићу од 15 000 фор преда на руковање сиротињском столу пошто је Милетић 1884. године стављен под туторство због болести.

Као што се види, ствар је чисто приватно-правне природе и једино је питање: да ли је имао одбор права да употреби народни дар од 15.000 фор. за Милетића обилажењем туторствене власти или не. — А да је имао права, о томе нема никакве сумње, јер одбор није морао да се обазире на сиротињски сто; није био дужан знати ни питати, да ли постоји неко туторство. А и да је знао за то, неби ни опет морао предати дар преко туторствене власти, јер тај сакупљени новац није био пре никада имаовина Милетићева, те је скупљачима и прилагачима слободно било, да дају дар како хоће и коме хоће и да не питају туторствену власт. Свакоме је слободно да чини поклоне и да даје дарове неограничено свакоме, па и онима, који немају права руковања својим иметком.

Не постоји нигде на свету закон, да се не сме чинити поклон онима, који стоје под каквим туторством.

Очевидно је, да је денунцијантима намера била, да оваким смицалицама збуне радикалну странку у њеном раду, потрвајући на одговор тридесеторицу њихових вођенијих људи. Но како они тако и силници јако се варају, јер радикална странка не спада у род зечева, те се оваким марифетлуцима неће дати омести у своме раду за народ

Бившим одборницима само мило може бити, што им се дала прилика, да сада аутентично сузбију све оне лажи и клевете, које су се разносиле о том сакупљеном народном дару.

*

Мило за драго. Као што се зна, лањске године изречено са позванога места, да партаје у ужој Угарској нису дужне примати судска решења која долазе овамо из Троједнице на српском или хрватском језику, те су се така решења натраг враћала да им се дода оверовљен препис. — Сада дознајемо, да се на то из Троједнице тиме одговара, што тамошње партаје одбијају и не примају мађарска судска решења што из уже Угарске онамо иду. То се зове по књишки: реципроцитет, а по народски: мило за драго или жао за срамоту!

*

Одбор патријарашке конференције имаће своју седницу у суботу 14. (26.) марта ове године. Одложена је дакле седница на два дана, од четвртка на суботу, јер је у четвртак 12. (24.) марта овогодишња скупштина загребачке „Српске Банке“ на којој ће бити више чланова одбора патријарашке конференције.

*

Нови аустријски кабинет и угарска влада. Из владиних кругова извештавају, да барона Банфија није изненадило именовање новог аустријског министарства. Угарска је влада већ онда знала, да ће при расправи о квоти имати посла с новим аустријским министарством, кад је одлучено под кра-

ПОДЛИСТАК

ОСТРИГЕ

слика.

Написао А. П. Чехов.

Не морам одвише напрезати памћење, да се сетим свих ситница оног кишовитог јесењег вечера, када сам стајао с оцем у једној од најживљих московских улица и осећао, како ме постепено обузима чудновата болест. Нема никаквог бола али ми колена клецају, речи застају у грлу, глава немоћно клонула на страну. . Изгледа, е ћу сад пасти и изгубити свест . . .

Да сам у том тренутку био у болници, доктори би морали написати на мојој дасци: Fames - болест, које нема у медицинским уџбеницима.

Поред мене на тротоару стоји мој рођени отац у изношеном летњем огртачу и триковој капици, из које вири бео комадић вате. На ногама му се светле велике, тешке каљаче. Сујетан човек, бојећи се, да не би људи видели да носи каљаче на босу ногу, навукао на ноге старе доколенице.

Тај јадни, будаласти чудак, кога ја тим силније љубим, што је његов летњи кицошки огртач подеранији и прљавији, дошао је пре пет месеци у престоницу, да тражи гдегод писарско место. Свих пет месеци је лутао по граду, тражио посла и тек се данас одлучио, да на улици запроси милостињу . . .

Наспрам нас стоји велика пространа кућа с плавим натписом: »Гостионица«. Глава ми мало забачена натраг и на страну, те и нехотице гледам горе на осветљене прозоре од гостионице. Поред прозора промичу људски ликови. Види се десна страна од оркестра, две олеографије, обешене лампе . . . Загледавши се у један прозор видим, где се бели нека пега Пега је та непокретна и својим правоцртним контурама оштро се дели од опћег фона, боје тамно-циметне. Напрегнем вид и у пеги упознам белу завесу на зиду. На њој је нешто написано, али шта управо, не види се.

По сахата не могу, да скинем очију са завесе. Својом белином прикова ми очи и тако рећи хипнотише ми мозак. Трудим се, да прочитам, али ми је труд узалудан.

Нап слетку ме обузе необичан бол.

Шум од кола изгледа ми као грмљавина, у задаху уличном разликујем хиљаду мириса, очи ми у гостионичким лампама и уличним фењерима виде блиставе муње. Мојих пет чула стоје напрегнута, те примају утиске преко правила. Мало по мало могу да видим и оно, што пре нисам видео.

— Остриге . . . разаберем на завеси.

Необична реч! Проживео на земљи равно осам година и три месеца, али још ни једаред не чух те речи. Шта она значи? Није ли то презиме гостионичарево? Али завесе с презименима вешају се на вратима а не на зидовима!

— Тата, шта значи то: остриге? запитам загушљивим гласом, трудећи се, да обрнем лице према оцу.

Отац и не слуша. Загледао се у покрете гомиле и прати очима сваког пролазника . . . По његовим очима видим, да хоће нешто да каже пролазницима, али кобна реч као тешка притега виси на уздрхталим му уснама и никако не може да се откине. Чак је и коракнуо за једним пролазником и дирнуо га за рукав, али када се овај осврнуо, он рече »извините«, збуни се и повуче се назад.

— Тата, шта значи то: остриге? поновим.

— То је нека животиња . . . живи у мору

За часак створим себи слику од те незнане животиње. Она мора да је нешто средње између рибе и рака. Пошто је из мора свакако од ње готове врло укусну, топлу чорбу с мирисавим бибером и лавровим листом, накисели умокац, сос од рака, хладно с реном . . . Живо уображавам себи, како ту животињу доносе с трга, брзо је чисте, брзо мећу у лонац . . . брзо, брзо јер сви хоће да једу . . . ужасно хоће! Из кухиње допире мирис од рибље рађе чорбе.

Осећам, како ми тај мирис голица нешце, ноздрве, како постепено завлађује читавим телом . . . Гостионица, отац, бела завеса, моји рукави — све то задише тим мирисом, задише тако јако, да већ почињем жвагати Жваћем и чупам, као да се збиља у мојим устима налази комадић морске животиње . . .

Колена ми клецају од насладе, коју осећам, и да не бих пао хватам оца за рукав и упијам се уз његов мокри летњи огртач. . . . Отац дрхће и грчи се. Зима му је . . .

— Тата, јесу ли остриге посне или мрсне? запитам.

— Једу их живе . . . рече отац. — Оне су у љускама, као корњаче, али . . . из две половине.

Укусни мирис у тренутку престаде голицати моје тело, и илузије нестаде . . . Сад све разумем!

— Какав гад, шапућем — какав гад!

Ето шта значе остриге! Моје уображење зна да их наслика, па ма како гадне биле . . . Замишљам себи животињу налик на жабу. Жаба седи у шкољци, гледа отуд великим, сјајним очима и игра се својим одвратним чељустима. Шта може од тога гадније бити за човека, који је проживео на земљи равно осам година и три месеца? Французи су веле једи жабе, али деца — никада . . . никада! Замишљам, како доносе с трга ту животињу, с макавама, сјајним очима и глатке коже . . . Деца се све

љевим председништвом, да се делегације сазову за месец април. Банфијева влада, која од свога постанка сад већ стоји према петом аустријском министарству, налази, да је садашњи нови положај непријатан по њу — јер — по мишљењу владине странке — Банфијева влада се може само дотле одржати, док у Аустрији слабе владе управљају државним пословима. Но гроф Фрања Тун је у опште познат као силовит, самовољан и јогунаст човек, као што је и барон Банфи. Досадашње држање аустријске владе према угарској влади, промениће се именовањем грофа Туна и далеко продируће последице овога именовања осетиће и угарска влада за не врло дуго време.

*

Програм владе грофа Туна. „Narodni Listy“ пишући о програму аустријске владе, веле, да ће се нова влада трудити, да с обзиром на материјалне потребе Аустрије спроведе дефинитивно поравнање с Угарском. Против екстремних странака поступиће нова влада најодлучније, ако ове покушају да спрече парламентарно решење у погледу ове државне потребе. Гроф Тун се одлучио да употреби таква средства, која се разликују по свом облику од оних, што их је препоручио Фалкенхајм, али ће ова утецати још интензивније, него она. Већим проблемима се неће бавити влада Тунова, али неће се никад устезати, да тачно означи своје становиште, ако буде потребе. Што се тиче самог ческог питања, гроф Тун ће се трудити, да у Ческој држави створи бар modus vivendi међу два племена. Што се тиче ческих захтева, Тун је вољан да им испуни оно, што је Бадени обећао. Нова влада ће најстрожије да се бори против сокачке политике. Питање автономије се за сад неће претресати, али влада ће по своме програму упутити покрајинским саборима све оно, што по уставу тамо спада. Нова влада ће узети у обзир рђаве финансије у Аустрији и одлучно је за то, да помогне у томе. А настојаће, д.. се материјално потпомогну и ратари и занатлије. Најзад је задаћа владе Тунове, да буди осећаје љубави и верности према династији.

*

Нови председник аустријског министарства. Гроф Фрања Тун родио се 1847. год. Отац му, гроф Фридрих Тун Хохенштајн, беше тада посланик на руском двору. Свој политички рад почео је он 1879. год., када су га конзервативни чешки велики поседници изабрали за посланика, те је у сабору ступио у чески клуб. После смрти свога оца (1881.) по праву наследном, постао је члан горњег дома. Год. 1888. говорио је он у сабору врло значајну беседу противу непомирљивости Немачке. У том говору изразио је жељу, да се цар аустријски крунише Већеслављевом круном. Год. 1889., после барона Крауза, био је именован за ческог намесника, те је год. 1890., приликом расправе о поравнању, заступајући владу, дошао у сукоб са Младочесима. У томе звању био је до почетка 1896. год.

*

„Narodni Listy“ гроф Тун. „Narodni Listy“ пишу поводом именовања новог министарства и позивања дра Кајцла за члана у ново министврство. Ако се гроф Тун можда надао, да ће позивањем у министарство једног угледног члана ческог клуба, као што је др. Кајцл, већ унапред задобити младо-ческу странку, то је он одмах при првом кораку био у заблуди. Дао бог, ми већ одавна нисмо више тако наивни и сујетни, да се радујемо као мала деца, ако би један од наших постао дворски саветник или министар. С друге пак стране нисмо тако страсни фанатици, да на грофа Туна не гледамо другче, до на призму горких успомена из година 1890—1895. Ми се надамо, да је гроф Тун постао паметнији после претрпљени пораза.

Политичке вести.

Угарска. У седницама уг. земаљског сабора од прошле седнице, завршена је расправа о прорачуну у опште, а у прошли понедељак беше усвојен законски чланак, који говори о уговору државе са источним поморским акцијоним друштвом „Леванта“. У седници од прошлог угорника, која је трајала једва десет минута извештен је сабор од одбора правосудног о измени XXXIX. зак. чл. од 1879., који говори о земаљском кредитномз аводу за мале поседнике, о законском предлогу министарства правде, о измени 3. §-а LIX. закон. чл. од 1884., о измени и допуни неких одредаба XXIV. зак. чл. од 1885., који говори о разрешењу задруга (комунија) у бившој угарској војној граници. Финансијски одбор је пак поднео извештај о апропријацији. За тим је у трећем читању усвојен законски чланак о напред споменутом уговору. Идућа седница је заказана за јуче, среду, кад је утврђен дневни ред за идуће седнице.

— Финансијски одбор саборски поднео је свој извештај у седници од уторника о законском предлогу прорачуна за 1898. годину. По том извештају је одбор прегледао законски предлог и пронашао, да овај одговара у свима својим појединостима саборским одлукама. По облику, подели и одредбама пак са свим одговара прорачунским законима. Према томе га препоручује на усвојење у опште и у појединостима. По извештају целокупни су издатци према прорачунском законском предлогу: 498,240.570 фор. а укупни приходи: 498,316.291 фор. Сувишак 75.721 фор.

Тројединица. Загребачки политички кругови су у опће изненађени, што при избору регникогорне троједничке депутације, дра Пливерића нису узели ни у обзир. Посвећени тумаче ово тиме, што ће Пливерић за најкраће време ипак да буде постављен за старешину у троједничком оделу за просвету и црквене послове. Кажу, да то бан захтева.

Аустрија. Цар је отписом својим од 7. марта разрешио Гауча и другове му од дужности им министарске. Изјавио му је примање за заслуге, које је стекао тиме, што се у најтежим приликама одазвао позиву цареву и био министар. Најзад уверио га о даљем свом поверењу и у знак признања дао му велики крст Леополдова реда с дијамантима.

— Из **Прага** јављају, да је извршни одбор младо-ческе странке држао ових дана седницу и изјавио, да др. Кајцл није позват у кабинет са претходним знањем извршног одбора. Али после свршеног чина, странка неће да чини препреке дру Кајцлу, да овај не прими понуђено му министарство. Међу тим задржава себи са свим слободне, одрешене руке према Тунову министарству све дотле, док не види програм овог.

— Прашки листови се чуде, како је могла странка уставу верних велепоседника донети одлуке о будућем свом држању, док није саслушала мишљење странака, с којим се налази у пријатељском одношају.

— Држање младо-чеха према грофу Туну још није означено и ови то неће ни учинити, до год не чују програм грофа Туна. Толико се зна, да су Чеси противни новим наредбама о језику, које се по њихову мишљењу јако противе равноправности, државном јединству и основним законима.

— Нови министри су у прошли уторак пре подне положили заклетву пред царем.

— Из Гаучова министарства остала су само два члана у новом Туновом министарству. Неки мисле, да Тун мисли више да ујемчи себи слободне руке за случај, да би имао кога истиснути из кабинета, кад би у име награде и признања хтео да уведе у кабинет нове министре из странака с којима буде ступио у пријатељске одношаје. Одлучно се тврди, да ће Бернрајтер врло кратко време бити министар.

— Данас, у четвртак, састао се парламентарни одбор деснице саборске.

— У прошли уторак ја био министарски савет новог кабинета на окупу.

Грчка. Други завереник Кардитцијев, који је посегнуо на живот краљев а кога полиција на своју срамоту неможе никако да нађе, јесте неки Киријаку, или Георгис, родом из Маћедоније.

— Кардитца, који никако неће да ода ни једнога друга описује дописник „Timesa“, који га је у тамници походио да је „необично одвратна појава, прави разбојник са свирепим изразом црних очију, тмула лица и густе црне браде. Он одриче да постоји тајна завера и вели да је по своме напорењу учинио покушај, јер сматра краља кривцем свију садашњих несрећа. Он је уверен да је вршио дуг према отаџбини и готов је да сноси све што га сада снађе.

На месту извршена покушаја нађена је и једна динамитска бомба, начињена од 100 драхма динамита. Њу су хтели да убаце у кола, чим из пушака коње побију. У стану Кардитца такође је нађено пуно патрона и нож.

— Из Атине јављају, да ће се подићи капела на месту покушаног атентата. Већ је и темељ положен и освећен.

Крит, „Voss Ztg“ обраћа се човечности Јевропе и пита, зашто не чује уздахе Крићана. Богати остров сад је громила развалина. Половина свију маслинових дрва дубљена је које са недостатка огрева а које из фанатизма. Поља је немогуће обрађивати услед несрећености, а осим тога немају ни средства за усеве, јер је све већ давно утрошено. Смртност силно бесни по селима а глад гони стотине стотине породица на бегство у Грчку, где су они после несретне војне с Турцима постали са свим немили гости. У Палеокастро налази се сада 600 породица досељених без средстава и хране. Судба ће им бити ужасна ако им се не укаже помоћ. У самој Вандији међу 55.000 искупљених Мусломана такође највећа невоља до нечувених размера шири и смрт.

Француска. Последњих дана у Монтелију пред француским поротницима било је суђење Алжирским Јеврејима, браћи Исаку и Симону Сарфарти и јоште петорици Јевреја који су доведени услед једног изгреда. То је било у мају прошле године. Гомила младих алжирских Јевреја старих од 18—24 г. нападну на кавалкаду велосипедиста, који дођоше из Орана у Мостаганел. Једнога велосипедисту члана оранског градског већа, Ира истукли су до смрти. То је изазвало нереде у целом западном Алжиру: јеврејске магазе биле су похаране, а једна синагога разорена.

Исак Сарфати осуђен је на пет год. тамнице а брат му Симон на десет година. Осталих петоро од три месеца до пет дана. И сви осуђени осим тога морају платити судске трошкове.

Енглеска. Здравље краљице Викторије доста је оронуло. И ако болест у очима није већа, није ни слабија. Слабост долази не од каквих спољних узрока него од саме старости. Краљица се служи наочарима при читању државних хартија. У осталом више ништа и не чита, него јој придворне даме прочитају оно што је занима. Краљица није у стању да пређе бољи простор него што је из спаваће собе у трапезарију, па и ту је слуга за руку држи. Је ли потребно да пође даље, краљица седа у покретну наслоњачу. Кад је у недељу ишла у дворску капелу седела је у наслоњачи, коју су слуге тискале до саме галерије.

„Новости“ петроградске донеле су о унутарњем стању у Аустрији у свом прошлом броју уводни чланак, у коме између осталога веле ово: „Разочарање о аустријском парламентаризму толико је силно, да се сад почиње да помишља, да се једино излаз налази у државном преврату. Али поред свега тога могло би се још извући из овог критичног стања кад би аустријске партије учиниле једна другој концесије. Задаћа министарства, звало се оно Гауч или Тун, мора бити та, да пронађе правилан начин за измирење Чеха и Немаца. Докле се год између та два народа не утврди заједнички редовни живот, дотле ће криза кризу да одмењује, на велику штету целе монархије“. — „Политика“ на ово вели: „Петроградски лист добро је оценио ситуацију, али на жалост данас је још теже постићи споразум између Немаца и Чеха, јер они први хоће да господаре“.

Руска и Пољска. Из Варшаве јавља се следеће: Наставнички надзорник за краљевину Пољску држ. саветник Лигин, при повратку своме из Петрограда, призвао је к себи оних седам универзитетских професора, који су приликом откривања Муравијева споменика у Вилни послали непријатељске телеграме противу Пољске и тиме изазвали ђачку демонстрацију. Лигин им је рекао, да цар истина жели чврсту и моралну спону краљевине Пољске са царевином, али он ипак не жели да се Пољаци русифицирају.

Одговор сила. Цариградске вести јављају да су већ силе одговориле на последњу портину окружницу, и изјавиле у одговору да напуштање Тесалије не стоји ни у каквој вези са уређењем критског питања. Велике силе тражиће да, према прошлогодишњем уговору мира између порте и великих сила, турска војска одмах оде из Тесалије, чим Грчка исплати ратне трошкове.

Јапан. Један западни лист „Кокулти Симбун“, изјављује се за Англо-Јапански савез. „Посматрајући шта се дешава на далеку Истоку; ми долазимо до овога личног уверења: престиж Русије расте овде свакога дана, а престиж Еенглеске опада брзо. Првенствени утицај којим се Енглеска некада користиле у „Небесном“ Царству, заменио је сада Руски утицај. Па тако исто и у Кореји утицај Енглески бачен је сад на задњи план. А одкуда се све то догоди? Говорећи даље о Енглеској, лако је пожњела плодове антагонизма Јевропских континенталних сила, док се Русија тај антагонизам према себи или уништила или парализала тако, да је закључив тесну везу са Француском ипак умела вешто да очува традиционе — пријатељске везе с Германијом и Аустријом. И без икакова околишења Русија се користила надмоћношћу положаја да избаци своју супарницу у Азији из њених снажних позиција. Па каква је поука у томе? Ево снага Русије је у савезу а слабост Енглеске у њеној усамљености.

Зато лист предлаже савез Англо-Јапански као стражу чуварицу statut quo-а на даљну Истоку. Јер шта је потребно Енглеској? Целина њезине владавине од Хонконга до Персије. А Јапану? Опстанак Кореје и Китаја у њиховом раслабљеном положају. Јапан се плаши надмоћности Русије на даљну Истоку и све ће учинити да је спречи. Енглеска се плаши тако исто.

Као што се види, жута раса прихвата руку модерних феничана, коју јој ови пружише кад се осетише притерани уза зид.

*

— Према званичним турским подацима, Порта ће поставити на бугарско-маћедонску границу 75 батаљона пешадије, 50 батерија топова и 10 пукова коњице, с осталим потребним јединицама.

— У прошлу суботу је ударен темељ споменику краља Карола Алберта. Ово ће у исто време бити и видљиви, знаменити споменик прослављене педесетогодишњеце уставног живота у Италији. Споменик се подиже у ђардино Публико, према Квириналу. Овој свечаности полагању свечања темеља присуствовао је и краљ с целом својом породицом, краљевска влада и многобројни достојанственици и публика.

— У Риму је у прошлу недељу био двобој на сабље између Каволотија, великог талијанског родољуба, политичара и песника, и Маколе народног посланика. Двобој је изазван новинарском полемиком. Кавалоти доби после првих удараца смртну рану — пресечена му је артерија — и умро је после 10 минута.

Онима којих се тиче.

Моја сестра Агапија Стефановић, требала је у недељу 15. (27.) фебруара на беле покладе да се венча у нашој цркви. Како је младожења из Србије, то је сватовима требало Дунав пребродити. Како лађе још не плове, то се због силног ветра (кошаве) који је тих дана дувао није чамцем могло прећи, те с тога сватови не могоше на одређено време доћи. Но ипак грдним напором и са опасношћу живота пређу из Смедерева у Ковин у недељу 15. (27.) фебруара, у 5 сати по подне, а сутра на чисти понедељак замолим нашег свештеника да младенце тај дан венча. Свештеник одговори ми да то због поста не сме чинити, него да брзојавом од госп епископа затражим дозволу, што и учиних, те у 9 сати пре подне брзојавим. Но како одговора не добих то у 5 сати пред вече поново брзојавом замолим за дозволу, а у 6 сати добијем одговор сасвим у кратко: „Госп. епископ није дома.“

Сутра дан у уторак у 8 сати изјуттра опет брзојавом замолим, да се моја молба реши и на то истом у 4 сата у вече добијем одговор; да је госп: еписком у Пешти и његова ми се атреса саопшти.

Ко је имао сватове, знаће штаје то сватове три дана издржавати, па још на ову оскудну годину. Дуже се није могло чекати — а и на што. Кад сам увидео, већ по свему да дозволе за венчање у брзо добити не могу, свршим цивилно венчање и сестру са сватови у име божје без нашег црквеног венчања у нову домовину испратим. Питам ја сад оне, којих се то највише тиче: шта вреди то говорити и саветовати да народ чува своју веру и да се држи црквених обреда, кад у нужди и невољи, а без моје кривице, никог не беше да ми помогне и да ме научи шта да радим, те да ми се дозвола за црквено венчање даде? Тако се не служи Богу и вери, већ се тако широм врата отварају безверју.

Боле ме, па ево путем јавности тражим олакшања моме болу, а поштен свет нека суди, и осуди онога, ко је овоме крив.

Т. Ковин 23. фебруара (7. марта) 1898.

Душан Стефановић
ратар.

Вести из места и са стране.

Објава. Новосадска варошка капетанија издала је следећу објаву: Идући новосадски годишњи вашар обдржаће се 7. (19.), 8. (20.) и 9. (21.) марта ове године.

Добрим душама. Иза покојног Влајка Кнежевића, који је нађен обешен у Ст. Пазовачком затвору остало је више нејаке сирочади од којих

крију, а куварица... мрштећи се узима животињу за маказе, меће је на тањир и уноси у трпезарију. Одрасли је узимају и једу... једу живу, с очима, са зубима, с ножицама! А она пишти и хоће да уједе за усну...

Ја се мргодим, али... али зашто ми зуби почињу жватати?

Животиња је гадна, одвратна, страшна, али ја је једем, једем жудно, бојећи се, да не осетим кус и задах. Једем и осећам, камо ми јачају нерви, како бије срце... Једна је животиња поједена, а већ видим сјајне очи друге, треће... Једем и те... Најпосле једем салфет, тањир, очеве каљаче, белу завесу... Једем све, што ми само дође пред очи, јер осећам, да само од јела пролази моја болест. Остриге страшно гледе очима и одвратне су, дршћем од помисли на њих, али хоћу да једем! Јести!

— Дајте острига! Дајте ми острига! откиде ми се из груди крик и пружим руке напред.

— Помозите, господо! чујем у истом тренутку промукао, загушљиви глас очев. — Тешко ми је просити, али — Боже мој — немам снаге!

— Дајте острига! кричим, вукући оца за боре од хаљине.

— А зар ти једеш остриге! Тако мали! чух смех поред себе.

Пред нама стоје два господина и са смехом ми гледе у лице.

— Зар ти мали, једеш острига? Збиља? То је интересантно! А како их једеш?

Осећам, да ме нека снажна рука вуче к осветљеној гостионици. За часак се скупи око мене гомила и посматра ме с радозналошћу и смехом. Седим за столом и једем нешто клизаво, слано, што удара на влагу и плесан. Једем жудно, не жвећући, не гледајући и не питајући, шта једем. Изгледа ми, да ћу, ако отворим очи, одмах видети светле очи, маказе и оштре зубе..,

Одједном почех жватати нешто тврдо. Чује се грускање.

— Ха, ха! Једе љуску! смеје се гомила. — Лудо зар се то може јести?

После овога осетим јаку жеђ. Лежим на својој постељи и не могу да заспим од љутине и чудноватога куса, који осећам у својим запаљеним устима. Отац ми иде из угла у угао и маше рукама.

— Мора да сам прозебао, мрмља. — Нешто тако осећам у глави... баш као да неко седи у њој... А можда је то од тога, што нисам... јео данас... Ја сам, управо, некако чудноват, глуп... Видим, да та господа плаћају за остриге по десет рубаља, зашто им не бих пришао и замолио од њих неколико... у зајам? Сигурно би дали....

Пред освитак заспим и на сан ми дође жаба с маказама, седи у шкољци и преврће очима. Око подне се пробудим од жеђи и тражим очима оца, он још непрестано иде и маше рукама...

С руског превео **сл.**

једно тек од 10 год. а најмлађе од 2 год. Уз то је још најстарије и кљасто. Заступник сирочади др. Миливој Миладиновић тражио је отштету за сирочад, али му је на првом суду одбијена тражбина. Нејака дечица остављена су у големој сиротињи. Добре душе и милостива срца учиниће велику задужбину ако им притеку у помоћ. Прилоге ће примити и уредништво „Заставе“ и послати нејачи Влајка Кнежевића.

Угарска класна лутрија. Шесто и последње извлачење првог кола угарске класне лутрије, почело је у среду. Тог дана извучени су ови добитци: По 20.000 кр. добио је број: 12893. по 10.000 кр. број: 6981. по 5000 кр. бројеви: 55513 69693 74582 и 86505 по 2000 кр. бројеви: 835 3746 4097 8198 8721 9689 9850 15411 15943 16459 18807 20347 23013 27550 35828 36309 39705 40091 40750 42179 45329 45504 47596 51666 55296 66072 68757 71287 73850 77536 87172 94962 и 98610 по 1000 кр. бројеви: 1258 2037 3932 7116 9231 21821 25578 27484 28640 32907 36136 39319 46305 48282 52432 53670 54576 56075 57334 61107 67346 70976 70772 72343 72598 78205 84046 90769 93488 94609 96402 и 98022. по 500 кр. бројави: 3996 5787 7213 7935 8915 11069 13948 14204 15608 18901 19399 23377 23931 24526 25377 25454 29624 30907 31361 35882 35942 36808 36874 37635 44285 45650 45974 46371 47043 47190 47983 48191 49482 53764 56440 60526 63482 63964 63990 64372 66732 73711 73929 75884 79220 80231 82347 85110 85830 88198 91254 92653 92734 92790 95630 95117. Осим тога добило је по 200 кр. 1872 згодитка.

Мед и восак на бечкој пијаци. Цена меду на бечкој пијаци је стална. 24. фебруара (8. марта) плаћан је нецеђен 33—34 ф.; цеђен угарски жути 33—36 ф.; цеђен справом за цеђење (шлајдерован) 39—40 фор. све од 100 кг. — Жути восак плаћан је 147—155 ф.; бео 205—215 ф. од 100 кг.

Разно.

— У „Matin“-у изашао је чланак од Корнелија у коме говори, шта би он радио да је био на месту Золином. Он вели, „ја бих се користио речима Буадефра, које је казао поротницима: „Ви сте — народ. Ако ви не верујете главноме штабу — он ће положити оставке“. — Ја бих — вели даље — у часу после овога устао и казао: „Господо, ви нисте слободни. Јуче су нам претили војном а сада нас застрашују оставком главнога штаба, т. ј. обезглављењем целе војске. Ви сте принуђени да осудите, а ја сам принуђен да вас умолим да мене осудите. Нећу да се браним. Одлазим и молим мога заштитника да пође замном!“ Зола не би ништа ставио тиме на коцку, јер ни онда неби могао бити осуђен више пошто је ово максимум казне што ју је добио. Али с том тактиком увенчао би се ореолом мучеништва, а добре душе би целога века биле убеђене, да је у портфељу његову и његова заштитника било доказа о Драјфусовој невиности, али се он ипак приклонио са својим заштитником пред тражењем патриотизма. Са свим тако, да сам ја био Зола учинио бих, отишао бих у тамницу у место што се жали касацији. Тако би — вели Корнели — радили људи поносити, а Зола је човек необично сујетан. Зола је изрекао пред поротницима неколико таких фраза, које изазваше само осмех међу људима од укуса. Он је самом себи изговорио тако похвално слово, које је ваљало оставити иницијативи других а које се не може опростити никоме па ни таленту ни генију.

Најновије вести.

Француска војска. Око двеста француских посланика без разлике партија изјавише у скупштини да би војна служба требала само две године дана да траје, уједно је решено, да се влада позове, да ово питање темељито проучи.

Источно-азијско питање. По најновијим вестима из Пекинга, јапанско посланство је врло узнемирено, руским захтевима гледе Порт-Артура. Јапански посланик непрестано тражи, да кинеска влада одбије захтев Русије. Политичари који добро познају прилике у источној Азији тврде, да врло лако може доћи до озрилних последица, јер Јапанска неће изићи из поседнутог кинеског земљишта, догод се Русија не повуче из Порт-Артура.

Изјава.

У 28. броју цењене „Заставе“ од ове године изишао је један допис из Сомбора, у коме се говори о г. Н. Ђ. Вукићевићу. Па пошто многи овде јавно говоре и на мене прстом указују, као да сам ја писац тога дописа; а ја нерадо слушам, да се мени приписује какав посао, који мој никако није, то овим јавно изјављујем, да ја нисам писац тога дописа, што молим и славно уредништво, да ми потврдити изволи.

У Сомбору 25. фебруара 1898.

Јов. Благојевић,
учитељ срп. више дев. школе.

Уредништво тврди да г. Ј. Благојевић не само није овај допис писао него ни у каквој вези не стоји с њиме. **Уредништво.**

ИЗ НАРОДНЕ ПРИВРЕДЕ.

Даље образовање занатлијске омладине.

Одушевљење и заузимљивост наше занатлијске омладине по варошима за лепом песмом и позоришним приказима, показује нам да би она и на другом пољу истрајала у раду за свој напредак.

Знамо сви да се данас образовању наше занатлијске омладине не поклања, никаква пажња. Не давно рече један родитељ на овоме месту какав је положај занатлијског ученика (шегрта), па из таког положаја зар је могуће да се развије омладина свежа, једра и умно спремна за своју задаћу у друштву људском.

Истина да данас занатлијски ученик има прилике да учи у вечерњим занатлијским школама, али где сте видели дете које заморено дневним радом, може неговати у себи још и ту замисао: Дај, да што више у школи научим, треба ће ми у животу!

Тако дете, ако га и има реткост је а према околностима које владају данас у друштву није обично дете, него стармали. Види се врло добро да је по будућност напретка занатлије ово стање неприродно, али као што се све остало удара на на луп затечених обичаја и установа, тако се и у овоме не иде даље од тога. Па и ако се заснивањем обвезе да занатлиски ученици походе вечерњу школу хтело нешто постићи, неће се постићи ништа, јер је тој установи прво шаблона у настави грана на путу, а друго са оваким основом како она сада постоји неће се моћи ништа постићи до ли ако се подгреје оно мало основа из читања, писања и рачунања, а то је врло мало за нашег занатлију. У живот и друштво он мора много спремнији ући

Ми не можемо за овај мах разлагати на дугачко и на широко какве би реформе требало спровести у школском образовању наше занатлијске омладине, али док оци отаџбине не буду доспешни да и о томе, као једном између осталих животних питања по напредак земље, не посвете своју озбиљнију пажњу, могли би посебно говорити о нашој српској занатлијској омладини,

А ево шта. Наша већа места имају леп број занатлијске омладине које из самог места, а које из ближе и даље околине, која је дошла у веће место, те у веће и главније радње, да се боље спреми и у сврши у своме занату.

Опажа се као што напред рекосмо да се та омладина живо интересује за песмом и дилетантским позоришним приказима. Ми допуштамо, да је то можда донекле и из узрока што тражи разоноћења, али да она тиме показује и тежњу за својим даљим умним унапређењем то се јасно види.

А то интересовање развило би се још у кориснијем правцу кад би се та омладина окупила у једно коло или својом иницијативом или иницијативим извесних спремних људи, који би жртвовали по који час у вече, да вечерње певачке школе преиначе или доведу у свеви са вечерњим предавањима од једног, два часа дневно.

Разуме се да та предавања не могу стајати у вези са стручним радом којим се они занимају, али би та предавања популарно приказана имала да надокнаде онај недостатак у тим младима снагама нашег народа, што им основна школа није могла дати, а што они нису могли иначе нигде наћи јер су из школе отишли на занат.

Предавања ова могла би обухватити историју, земљопис, природне науке српски језик, рачун и цртање односно мерење, а нема сумње да би их омладина ова тако рећи гутала кад би једном ушла у то Ученику занатлијком није до учења, јер је он прво, дете и тера ветар капома друго према уклаћености његовој прекодан није му у вече ни до чега а најмање до науке, јер он још не схваћа користи од тога.

Помоћник је већ друго нешто, он и ако је уморан од дневног рада појми вредност свог обилатијег знања и радо ће му и крај умора жртвовати известан део времена.

Од какве вредности ово било по наше занатлијство држимо да ће свако увидети Али ми мо то вредност овога занатлијског даљег образовања има дубљег значаја у томе, што су по нашим варошима обично на окупу у доста великом броју занатлијски помоћници, који ће временом отићи у своја села и започети рад. Па од колико би то замашне користи било по наш народ, кад би из године у годину у поједина места долазиле младе занатлије које осим што су потпуно спремне у своме занату могу да буду и добри саветодавци својој околини и у питањима за оће добро и напредак народне будућности или сами поведу коло или уз друге воће истрајно соколе и крећу народ за многу народну ствар.

Ваљало би о овоме промислити, те у свима већим местима где је у већем броју на окупу занатлијка омладина порадити на томе.

—и—

О спреми воћа за извоз.

Сви српски крајеви а нарочито Босна и Србија извозе врло велику количину сувих шљива.

По податцима имамо јасних доказа да нарочито Србија, врло леп новац за суве шљиве узима поред тога што се извесна количина сирова извезе, а извесна количина кува у пекмез.

Па да ли је извоз сувих шљива, овакав како се код нас обавља добар и користан?

Не поричемо да у Србији и у Босни имамо доста добрих спремних и богатих трговаца, који се тако рећи искључиво баве извозом сувих шљива, и морамо признати: да је њихов рад већином ограничен: купити у мањем, продати у већем, даклем без икакве манипулације.

Намера нам је да пишемо о једном раду са сувим шљивима, који огромне користи доноси.

Прошле године имали смо прилике у Пешти и Бечу пошиљке шљива и за друге даље и месне трговце посматрати, те су нас исте пошиљке у толико више занимале сазнавши да су шљиве из Србије и Босне.

На самим станицама при магацинима створене су читаве радионице за пречишћавање и паковање сувих шљива.

Као што рекосмо из Србије довезене су у већим количинама у бурад или џакове паковане. Ту се поново испакивају, решетају и спремају подеснијим начином паковања за даљи или месни извоз.

Трговци бечки и пештански познају врло добро вредност суве шљиве, те на основу тога и удешавају њену даљу продају и начин паковања тако, да је што скупље а што је најглавније врло лако продају. Продају је врло лако и добро зато, што је пакују у кутије од 1 киле; у сандучиће од 5, 10 и 25 кила, с тиме су дали могућност да је свако оригинално купи, како трговац за ову већу продају, тако трговац за деликатес па и сваки други за своју приватну потрошњу. А што је најглавније тако је лакше и подесније извозе за Чешку, Француску, Русију и нешто мање за Немачку, пошто иста има приличан довоз из Америке.

Начин истог паковања доста је једностран те га може свако ко поле мало воље има за тај рад одмах схватити. Ми мислимо кад се овдашњим трговцима рентира из Србије или Босне шљиву донети и овде је тек препакивати, у толико више рентираће се нашим трговцима да то у корист своју одмах учине. Један наш пријатељ из Босне, чинио је пробу прошле године да тим начином паковања шљиве извезе и како смо извештени труд му је богато награђен. С тога ми препоручујемо г. г. трговцима Србима нека и сами пробају за успех можемо им унапред јамчити. Паковање врши се на следећи начин: кутије од једне киле праве се обично од просте тврђе хартије (папиндекла) са потребним заклопцем. За пуњење истих потребно је направити једну кутију (модел) од дрвета, у који се при пуњењу смешта кутија ради лакшег набијања, јер шљива по себи а и ради уштеде у кутијама мора бити добро набијена а по себи се разуме да шљиве у такву кутију паковане морају бити лепе, јер се оне већином у деликатесу продају. Пошто је шљива у кутију тако напуњена, мече се одозго пре поклопца једна обична грубља и за њом једна лепша у боји хартија, те за тим преко истих, савија се хартија која је у ширини 3—4. с. м. и мало изрезана ради лепшег изгледа, а залепљена на ивици где поклопац долази.

Кутије од киле обично су округле. Сад што је најглавније и што за рекламу шљиве служи, лепи се у боји израђена хартија са насликаних неколико шљива и натписом на српском, немачком, ческом француском и руском језику. Натписа има разних и сви служе као препорука шљиви н. пр. Најбоље и најздравије воће, јесу босанске суве шљиве. и т. д. Паковање у сандуке врши се такође на тај начин, сандучићи морају бити тако направљени, но само је разлика у томе што се на сандуцима утврди прво заклопац, те кад се шљива пуни то бива кроз дно, а то је ради тога, што се доле по поклопцу постави прво потребна хартија, која ће се показати као декорација при отварању сандука, а први ред по дну (поклопцу) слажу се шљиве пре него што се почне пунити извесним редом, једна уз другу ширином, тако да кад се исти поклопац при потреби отвори изгледа шљива лепо пакована. Сандуци морају такође хартијом облепљени бити, а то је лако учинити тим; кад су даске које су спремне за кројење сандука предходно мало орендејисане и одмах облепљене. Сандучићи од 5 кила могу такође бити облепљени хартијом са натписом, но они већи могу бити с поља мало орендејисани а по жељи може се и на њих такова у мањем формату хартија за препоруку прилепити.

За тако спремљене шљиве, наћи ће се свагда поред страних и српских кућа, које су на страни да се продаје приме а ми смо потпуно уверени да ће се труд таковоме подузимачу обилато наградити.

Беч 18. фебруара 1898. **Р. О. Р—ћ.**

Вести.

Пољопривредне изложбе. Од 26—29. јуна по н. к. држаће се пољопривредна изложбена пијаца у Прагу. На њој ће бити заступљени ови одељци: Пољопривредне машине и оруђа. Коњи. Теглећа и угојена марва. Свињи, овце и козе. Који би хтели да пошљу животиње или друге предмете на ову изложбу имају то доставити Пољопривредном средишњем удружењу у Праг (Landwirschaftlichen Centralgesellschaft) до 31. маја по н. к. Најам за оруђа на један квадратан метар у отвореном простору износи 20 н. у покривеном простору 50 нов. За коње и говеда 1 ф., за свиње, овце и козе 50 н. Одбор за изложбу постараће се за попуст на подвозу појединих ствари или животиња.

— У Прагу ће се одржати од 17. септембра до 2. октобра по н. к. вртарско-воћарска изложба, на којој ће бити изложено цвеће, зеље и воће и виноградски производи. Сем тога нацрти за вртове и вртарско оруђе.

— За пољопривредну изложбу која ће се одржати у Бечу у мају о. г. последњи је рок за пријаву: угојени и за приплод свињи до 1. априла по н. к., рано зеље и рано воће до 2. маја.

Извоз живине и јаја из Русије. Године 1880. имала је Русија у овоме саразмерно врло мален извоз. Извезла је тек у вредности 2,800.000 рубаља. Од тог доба нагло се почео дизати извоз у овоме. Године 1894. извезла је живине и јаја у вредности 22 и по милијуна рубаља. Само јаја извезла је 955 милијуна комада у вредности 15 и по милијуна рубаља. Увоз живине у Русију напротив врло је мален, једва се увезе у вредности од 60.000 рубаља, а јаја се никако и не увозе. Потрошња живине у Русији врло је велика. Тако на пр. сам Петроград троши годишње око 235 милијуна комада јаја и око 5 милијуна комада живине. Руске железнице преносе годишње око 4 милијуна пуда јаја, од чега већи део оде у иностранство. Понајвише се извози у Немачку и Енглеску, мање преко Црног Мора за Марсељ и Париз.

Да зелен и поврће у подруму не прорашћује — треба се старати да се у подруму за зелен одржава ниска температура, од 1—5 степени топлоте, а никако не преко тога. Зими је, док трају јаки мразеви, ово лакше постићи, а од сада је то све теже, те зато треба и већу пажњу обратити, да се подрум проветрава за ладног времена, најбоље изјутра. Ко на то пази, зелен и поврће боље ће му се и дуже одржати а да не прорасте и тиме изгуби сласт.

Званичне забелешке будимпештанске берзе

25. фебруара (9. марта) 1898.

Пшеница банатска, стара, каквоћа по хектолитру од 75 до 81, цена од 100 килограма од — ф. — н. до — ф. — нов.; **потиска** стара, каквоћа по хектолитру од 75 до 81 цена од 100 килограма од — ф. — н. до — ф. — н.; **нова** од 12 ф. 95 н. до 13 ф. 45 н. **пештанска**, стара, каквоћа по хект. од 75 до 81, цена од 100 килгр. од — ф. — н. до — ф. — нов. **нова** од 12 ф. 90 н. до 13 ф. 40 н.; **бачка**, стара квк. по хкл. од 75 до 81, цена од 100 кгр. од — ф. — н до — ф. — н. нова од — ф. — н. до — ф. — н.

Раж, нова, прве врсте, каквоћа по хектолитру од 70 до 72, цена од 100 кгр. од 8 ф. 75 н. до 8 ф. 80 н.: друге врсте, каквоћа по хектолитру од 70 од 72 цена од 100 кгр. од 8 ф. 70 н. до 8 ф. 75 нов.

Јечам, нови, за пићу, каквоћа по хкл. од 60 до 62. цена од 100 кгр. од 6 ф. 50 н. до 6 фор. 80 нов.; за пецриво, квк. по хл. од 62 до 64, цена 7 фор. — н. до 7 ф. 50 н.; за пиваре, каквоћа по хектолитру од 64 до 66, нова 8 ф. — н. до 9 ф. 50 н.

Зоб нова, каквоћа по хектолитру од 39 до 41 цена од 100 кгр. од 6 ф. 80 н. до 7 ф. 10 нов.

Кукуруз стари, банатски, квк. по хл, од — до —, цена од 100 кгр. од 5 ф. 40 н. до 5 фор. 50 н. **остали**, каквоћа по хкл. од — до —, цена од 5 ф. 35 н. до 5 ф. 40 н

Репица, каквоћа по хектолитру од — до —, цена од 100 кгр. од 12 ф. 25 н. до 13 ф. — н.

Проја, каквоћа по хектолитру од — до —, цена од 100 кгр. од 4 ф. 70 н. до 5 ф. 05 н.

Маст, 100 кгр. 56 ф. — н. до — ф. — н.

Сланина, 100 кгр. 51 ф. — н.; сушена 56 ф. 50 н.

Шљиве, босанске 100 кгр. од 18 фр. 50 н. до 18 фор. 25 н.; славонске 100 кгр. — ф. — н. до — ф.

За пренос робе на лађама плаћа се до Будимпеште од 100 килограма по **Дунаву**: од Панчева од 23 нов. до 27 нов. од **Новог Сада** од 21 нов. до 23 н. од **Вуковара** од 13 н. до 15 н.; по **Тиси**: од **Сегедина** од 27 н. до 29 н. од **Сенте** од 26 н. до 27 н. од **Титела** од 24 н. до 25 н.; по **Сави**: од **Митровица** од 32 н. до 34 н.; по **Бегеју**: од **Темишвара** од 38 н. до 42 н. од **Вел. Бечкерека** од 27 н. до 28 нов.

*

Течај златног и сребрног новца на будимпештанској берзи

од 25. фебруара (9 марта) 1898.

Дукати	5 ф. 70 н.
Наполеондори (20 франака)	9 ф. 50 н.
Угарска златна рента	122 ф. — н.
Угарска крунска рента	99 ф. 30 н.
Аустријска златна рента	122 ф. 25 н.
Немачке државне марке (од 100 мар.)	58 ф. 70 н.

Преглед трговине у прошлој недељи.

Петролеј: фијуманско-амерички петролеј 22 ф. — н. фијуманско-руски петролеј 18 ф. — н., салонски, оршавски петролеј 16 ф. 50 н., кроншатски петролеј 14 ф. 75 н., све од 100 кил. нето са 20 проц. таре са бурадима, царина се узима у Будимпешти; угарски петролеј са три крста 18 ф. 25 н., са два крста — ф. — н. нето од 100 кил., нето тара инклузиве Барел аб Будимпешта.

Шећер: Прва врста 37 ф. — н., шећер на коцке 38 ф. — н., лошији 36 ф. — н. франко у Будимпешти. Све од 100 кил.

Вуна: летња 65—80 ф., боља роба 89—92 ф., зимска 90—92 ф., бела летња 108—116 ф., лошија бачка 88—89 ф., бачка без махне 100—102 ф., цигаја 86—90 фор. Све од 100 клгр.

Трговина.

НОВИ САД, 26. фебруара. Пшеница прве каквоће фор. 12·10—20 н. Пшеница средња 12 фор. ——— новч. Пшеница лакша роба фор. 11·80—90 Наполица ф. 11 20—50. Јечам фор. 6·——— нов. Зоб 6 ф. 10—20 нов. — Кукуруз у зрну 5 фор. 10—— нов. Маст 60 ф Сланина сува 60 фор. дебела паљена 62 фор Све од 100 килограма.

Свињи угојени тешки 48—50 нов.
„ средњи . . 46—47 нов.
„ лаки . . . 40—44 нов.
Све од 1 килограма.
Теоци . 26—28 нов. по клгр.
Јагњци 5—12 фор. по пару.
Овци . ——— фор. по пару.

*

Стање воде под Новим Садом.

25. фебруара било је . . . . . 2·73 мет.
26. фебруара било је . . . . . 2·53 мет

*

Брашно, 5. фебруара Фино брашно: Нумера 0 — 19 фор. 60 нов.; — 1. — 19 ф. 20 н. 2. — 18 ф. 80.; 3. — 18 ф. 40 н.; брашно за лебац: Нумера 4 — 18 ф. — н.; 5. — 17 ф. 80 н. — 6. 17 ф. 40 н.; — 6а. 16 фор. 80 н.; — 7. 15 ф — н. брашно несејано: I. — 14 фор. 20 н.; II. — 13 ф. 60 н. мекиње: 4 ф. 20 н.; грис прве и друге врсте, 20 фор. — н.; треће врсте: 19 ф. 60 н. Све од 100 килограма. Цене су парног млина Валтазара Фајта у Новом Саду.

*

БЕЧ, 7. марта п. римском 1898. (Извештај воловског вашара М. Јосифовића, комисијона радња у Бечу Ст. Маркс).

Пријављено је било свега 5323 ком. т. ј. 3596 мађарског, 825 галичког и 902 немачког соја.

Усљед много већег догона била је тражња врло слаба.

Продавало се за 100 килограма живе тежине: мађарски од ф. 25 34, прима до фр. 37.50 галички од фор. 26—33, прима до 36·—, немачки од 28—37, прима ф., 41·50

Слабије врсте, бикови и краве од ф. 18—31.

*

БЕЧ, 8. марта по рим. (Извештај са свињског вашара од М. Јосифовића, комисијона радња у Бечу, Ст. Маркс).

Пријављено је било свега 8027 ком. а смештено за продају 4311 назимади и 3458 тешких свиња мађарског соја.

Усљед непреиначеног довоза остала је и тражња једнако жива.

Продавало се:

Прима роба од 52—53 новчића
Средња „ „ 48—50 „
Лака „ „ 43—47 „
Назимад „ „ 35—45 „
на килограм живе тежине без потрошарине.

*

БЕЧ, 8. марта п. р. (Оригинални извештај са марвеног вашара на св. Марксу од фирме Т. Бајић и Ђ. Остојић.) На данашњем вашару било је пријављено 8027 к., дошло је 4311 ком. млађе врсте, 3458 комада угојених мађ соја —. Свега 7769 комада дотерано.

Трговина је била живља.

Продало се:

Прима роба 52—53 н. изнимно 54 н.
Средња „ 48—50 н.
Сремска „ 50—51 н.
Назимад „ 40—46 н.
Цена је сланини 54—— ф.
„ „ масти 55—— ф. Све од 100 кгр.

Вашар рогате марве.

На јучерашњем вашару рогате марве беше дотерано свега 5320 комада, од којих беше 4085 угојених и 1238 ком. мршавих.

Трговина је била прилична.

Немачке прима — — — 40—42 нов.
Слабије — — — — — 35—37 „
Мађарске прима — — — 36—38 „
Средње — — — — — 25—30 „
Бикови немачки прима — 31—32 „
Бикови немачки слабији — 24—28 „
од 100 килограма живо мерено, изузимајући потрошарину.

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

На молбу мојих пријатеља одважих се, да издам ручну књигу о виноградарству, у којој ће све гране виноградарења заступљене бити тако, да ће свако из исте лако и разумљиво моћи научити, како му ваља радити у винограду. Књига ће се звати

ВИНОГРАДАР

и изнеће 13—14 штампаних табака великог формата осмине.

Књига је подељена у три дела.

У првом делу је рад у винограду: Подизање новог сада на америчкој подлози, у живом песку и помоћу уштрцавања сумпорно-угљеног градива са упознавањем главнијих врста америчких лоза за подлогу као: Рипарије, Рупестриса и Берландијери О хибридима, које рађају као: Отелу, Жаксу, Хербемонту, Јорк-Мадејри и Франк-хибриду. О домаћим врстама грожђа како за израду вина, тако и продају грожђа упоредо са некојим врстама столног грожђа. Разни начини каламљења и очења у дрво и у зелен. Полагање и прпољење лозе. О виноградском тлу и испитивању истог. — Избор земљишта, превртање (риголовање), уравњавање и сађење, одводњење воде и путева, обележавање врста, ударање тачака. О редовним пословима виноградарским: одгртању, сасецању жилица подгушница, старом и новом резању, тачкању, допуњавању изумрлих чокота, копању, одабирању летораста и везивању, прскању, прашењу, заламању, скрњавању и кидању заперака, брању грожђа и одабирању, пребирању лозе за каламљење, чишћењу, везивању, утрапљивању, загртању, ђубрењу, одбрани против мраза и града. Књиговодству виноградарском.

У другом делу: О разним болестима на чокоту и лози и отпору према њима.

У трећем делу: О подрумарству.

Цена књизи је обзиром на многе илустрације, које ће књигу красити и величину њену 2 фор, а за Србију $4^1/_2$ динара и то само за претплатнике, дочим ће дућанска цена бити књизи 2 фор 50 нов.

Ко новац у напред пошље, добиће књигу о мом трошку, иначе ће се књига послати у наточ (per Nachnahme) на трошак оног, који књигу претплати. Претплатити се може до српских Благовести, или директно на мене или путем српских књижарница. — Скупљачима десета на дар.

Књигу сам дао у штампу и она се већ у велико штампа, тако, да ће најдуже до српских Цвети бити потпуно готова.

Молим све пријатеље, да се заузму око купљења претплате, а да не буде са нашег немара наш народ остао без оваке књиге, какве досад у нашој књижевности нема.

Др. Бранко Илић,
адвокат и виноградар у Вршцу
(Werschets, Ungarn.)

СРПСКА КЊИЖАРА И ШТАМПАРИЈА БРАЋЕ М. ПОПОВИЋА
У НОВОМ САДУ.

НОВА КЊИГА.

Ово дана изишла је из штампе нова књига:

СРПСКА КОРЕСПОНДЕНЦИЈА
(КАКО СЕ ПИШУ ПИСМА).

Упутство за трговце, занатлије и за свакога.

САДРЖАЈ: I О разним титулама. — II. Трговачка писма у свакојаком облику и за сваку прилику. — III. Приватне и јавне исправе и примери за разнолике саставе — IV. Приватна писма, пријатељска писма, честитке, љубавна писма и т. д.

ПРИРЕДИО А. П.

ЦЕНА 50 НОВЧИЋА.

Ко пошље новац у напред добија књигу о нашем трошку. 35 4—6

У Новом Саду, фебруара 1898.

ОГЛАСИ.

Стечај.

У смислу решења црквено-школске скупштине меленачке од 12. октобра т. г. бр. 5/31. ex 1897 и одобрења славне епархијске управе од 4. (16.) новембра 1897. бр. 1274/1004. овим се расписује стечај за издавање купатила „Русанде“ под закуп на 40—50 година. Ближи увети могу се видети сваки дан у писарници црквено-школске општине. Рок стечају траје шест недеља од првог увршћења.

Из седнице црквено-школске скупштине држане у Меленцима 12. октобра 1879.

Светозар Николић,
84 1—3 председник.

КАЗАНЏИЈСКУ РАДЊУ ПРЕМЕШТАМ.

Част ми је поштованој публици из места и са стране до знања ставити, да ћу почетком идућег месеца преместити моју казанџијску радњу из куће господара Балтазара Фајта казанџијска улица бр. 24. у сопствену кућу казанџијска улица бр. 16. (пређе пречасног господина Павла Балте) те ћу осим свог у моју струку спадајућег еспапа имати и најбоље врсте зготовљених переносперних штрцаљки. А по умереној цени и са гаранцијом продаваћу их.

Учтиво молим за многобројну посету и поручбину.

Остајем са особитим поштовањем

82 2—2 Милан Т. Јовановић.
Нови Сад казанџијска улица бр. 16.

ЈАЈА ЗА НАСАД.

Од прави **Брама-кокошака** по ком. 15 нов., од **Холандиски** црни са великом белом капицом по ком. 25 нов., од правих **штајерских кокошака** по ком 10 н., од **сребрни-Падуански** по к. 30 нов., од **Лангсханс** по ком. 30 нов., од **ћурака** по ком. 30 нов., од **италијански** по ком. **30 нов.**, од мали **дверг-кокошака** по ком. 30 нов., од **кохина** по ком. 25 нов, од **ердељски головрати** по ком. 20 нов., од **Доркингс** по ком. 25 нов., од **Јокохама** по ком. 25 нов., од **Емденер-голиатгуске** по ком. 1 фор., од **Пекинске патке** по ком. 20 нов. и од **велике штајерске патке** по ком 20 нов.

Ја разашиљем јаја за насађивање само од чистих раса које су биле већ чешће награђена, и дајем за чистоћу и праву расу гаранцију.

Max Pauly,
79 1—6 Köflach (Штајерска).

БИЛИЈАР

мањи, доста нов, испод вредности продајем. Упитати у администрацији „Заставе.“ 78 2—3

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Г. ФРАНЦУ ВИЛХЕЛМУ

апотекару у Најкирхну. Доња Аустрија. Изналазачу антиревматичног и антиартритичног теја што чисти крв, а чисти крв од улога и костобоље.

Ево зашто излазим овим на јавност. Прво обвезана сам г. Вилхелму апотекару у Најкирхну, да му изјавим моју најтоплију благодарност за услуге, које ми је учинио његов теј за чишћење крви у мојим тешким ревматичним боловима, а даље и с тога, да скренем пажњу других, који страдају од исте напасти, на овај изврсни теј. Не могу описати оне тешке болове, што сам их сносила пуне 3 године пред сваку промену времена; од тих болова не могоше ме излечити ни разни лекови, ни сумпорна бања у Бадену код Беча. У бесаници превртала сам се по читаве ноћи у постељи, губила сам вољу на јело, изглед ми је постајао све то гори и опадала ми је телесна снага. Кад сам почела узимати горњи теј, после четир недеље не само да сам се извидала од тих болова, које ни данас више не осећам, ма да је прошло већ 6 недеља, како више не узимам теј, него се поправило и цело моје телесно стање. Тврдо сам убеђена, да ће сваки у сличној прилици, ако се лати тога теја, као и ја благосиљати изналазача му госп. Франца Вилхелма.

С одличним поштовањем
Грофица Вучин Штрајтфелдова
494 11—12 потпуковниковица.

ПРОТИВ КАШЉА

и промуклости јесте најбоље средство: **Réthyschen Schpitzvegerich Zuckerln.**

Добити се може у свакој лекарници, 30 новчића једна кутија. Лекарница „код Орла“ у B. Csaba доставља 5 кутија без поштарине. — Само су онда праве, кад се на стражњем делу кутије налази видљив овај подпис! 569 9—10

Réthy Béla

ОБЈАВА.

Српска црквена општина у Модошу издаје у својој кући стан са дућаном и подрумом на најлепшем месту лежећи — од Ђурђева дана а може и пре тога — под кирију.

Обратити се ваља на

80 2—2 **Председништво срп. општине.**

Мојим поштованим муштеријама до повољнога знања стављам, да су ми приспели најновији вунени штофови за женске хаљине, као и за прање, из иноземства, Француске. Енглеске и Немачке. На захтевања шаљем сваком мустре (франко.)

Карл Крон

помодна трговина великог стоваришта „КОД ЗЛАТНОГ ЈЕЛЕНА“

77 2—2 У НОВОМ САДУ.

Само код мене, Хајнриха Могана Нови Сад, главна улица број 3.

Само код мене, Хајнриха Могана Нови Сад главна улица број 3

ТЕЛЕГРАМ!!!

Част ми је са овим поштовану публику упозорити на нове сада приспеле пролетње и летње најмодерније робе за господу, госпође и децу, и то најфинијег и најмодернијег кроја и боје, са јефтиним до сада још нечувеним ценама.

ИЗВАДАК ИЗ ЦЕНОВНИКА:

одело за господу	жакет одело	врс-капут за господу
5, 8, 12 до 15 ф., фино 20 фор.	13, 15, 22. до 25 фор.	8, 12, 15, 18 до 26 фор.

чакшире за господу	одело за одраслу децу	одело за малу децу	врс-капут за децу
2, 3. 4, 5, 6 до 7 фор	6 до 12 фор.	4·50 до 7 фор	2·50 до 4 фор.

Даље: велики избор са најјефтинијим ценама у најновијем и најелегантнијем оделима за госпође и госпођице.

Све ово може се добити у старој познатој и на гласу чувеној радњи

ХАЈНРИХА МОГАНА
У НОВОМ САДУ,
(Недељковићева кућа главна улица број 3.

Големи избор,
брза и солидна послуга.

За чудо јефтине цене које сваку утакмицу искључују.

64 3—

Само код мене, Хајнриха Могана Нови Сад главна улица број 3.

Само код мене, Хајнриха Могана Нови Сад главна улица број 3.

ЗАКЉУЧНИ РАЧУН
ГОЛУБИНАЧКЕ ШТЕДИОНИЦЕ
ЗА ГОДИНУ 1897.

ЗАКЉУЧНА БИЛАНЦА.

АКТИВА.	фор.	нов.	ПАСИВА.	фор.	нов.
Готовина благајне	779	23	Деоничка главница	20000	—
Мјенични портфељ	58597	—	Резервни фонд	4800	—
Зајмови на хипотеку	10400	—	Реесконтоване менице	32094	—
Обвезнице	1100	—	Улози	20843	37
Дужници	6431	72	Веровници	174	35
Вредностни папири	680	—	Порез на уложену камату	160	25
Намештај	200	—	Неподигнут делимак	28	—
Жиро-рачун код Аустро-Угарске Банке	101	09	Чист добитак	212	21
Потраживања код новчаних завода	23	14			
	78312	18		78312	18

РАЧУН ГУБИТКА И ДОБИТКА.

ДУГУЈЕ.	фор.	нов.	ПОТРАЖУЈЕ.	фор.	нов.
Порез	396	65	Менична камата	5653	16
Реесконтована камата	2798	40	Провизија	1487	18
Трошкови	358	64	Камате зајма на некретнине	930	—
Станарина	200	—			
Плате	1440	—			
Дневнице	550	—			
Награде	176	28			
Уложна камата	1677	91			
Порез на уложну камату	160	25			
Чист добитак	212	21			
	8070	34		8070	34

Голубинци, 31. децембра 1897.

С. С. Николајевић с. р.
управитељ.

Лука Станисављевић с р.
књиговођа.

Предложену биланцију и рачун губитка и добитка са инвентаром и књигама сравнили и у реду пронашли.

НАДЗОРНИ ОДБОР:

Н. П. Савковић с. р. Др. Јосип Пауз с. р. Јоца К. Јовановић с. р.

83 1—1

За уредништво одговара: Тоша Грујић.

Српска штампарија дра Свет. Милетића у Новом Саду.